

LEGEA UTA GĂGĂUZIA PRIVIND ALEGEREA GUVERNATORULUI (BAŞKANULUI) GĂGĂUZIEI (GAGAUZ YERI)

PARTEA I PREVEDERI GENERALE

Capitolul 1 PRINCIPII GENERALE

Articolul 1. Alegerea Guvernatorului Başkanului Găgăuziei (Gagauz Yeri)

(1) Guvernatorul (Başkanul) Găgăuziei este ales în baza votului universal, egal și direct în cadrul procedurii de vot liber exprimat și secret pe un termen de 4 ani în baza alternativă.

(2) Alegerile Guvernatorului (Başkanului) Găgăuziei (Gagauz Yeri) sînt realizate într-o singură circumscripție pe întreg teritoriul autonomiei.

Articolul 2. Principiile de participare la alegeri

(1) Cetățenii Republicii Moldova, care locuiesc pe teritoriul Găgăuziei participă la alegeri în baza dreptului electoral universal, egal și direct în cadrul votului liber exprimat și secret.

(2) Participarea la alegeri este benevolă. Nimeni nu are dreptul să exercite influență asupra alegătorilor cu scopul de a-i determina să participe sau nu la alegeri, precum și să influențeze libertate de exprimare a voinței alegătorului.

Articolul 3. Dreptul electoral universal

Cetățenii Republicii Moldova, care locuiesc pe teritoriul Găgăuziei au dreptul de a alege și de a fi ales indiferent de rasă, naționalitate, proveniență etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, stare materială sau proveniență socială.

Articolul 4. Drept electoral egal

În orice procedură de vot alegătorul are doar un singur vot. Fiecare vot are putere juridică egală.

Articolul 5. Dreptul electoral direct

Alegătorul votează personal. Votarea în locul unei alte persoane este interzisă.

Articolul 6. Votul secret

Votarea la alegeri este secretă, excluzîndu-se astfel posibilitatea influențării voinței alegătorului

Articolul 7. Vot liber exprimat

Nimeni nu este în drept să exercite presiuni asupra alegătorului pentru a-l face să voteze sau să nu voteze, precum și pentru a-l împiedica să-și exprime voința în mod independent.

Articolul 8. Ziua alegerilor

Alegerile au loc într-o singură zi, de duminică sau în oricare altă zi indicată în actul de stabilire a alegerilor, pe întreg teritoriul Găgăuziei.

Articolul 9. Locul exercitării dreptului de vot

Dreptul de vot se exercită în localitatea în care alegătorul își are domiciliul, cu excepția cazurilor prevăzute de prezenta lege.

Articolul 10. Votarea pentru un singur concurent electoral

În cadrul unui scrutin, alegătorul votează pentru un singur concurent electoral.

Capitolul 2

DREPTUL DE A ALEGE ȘI DE A FI ALES. RESTRICȚII**Articolul 11. Dreptul de a alege**

Dreptul de a alege îl au cetățenii Republicii Moldova care au împlinit, inclusiv în ziua alegerilor, vârsta de 18 ani, cu excepția celor privați de acest drept în modul stabilit de lege.

Articolul 12. Dreptul de a fi ales

Dreptul de a fi aleși îl au cetățenii Republicii Moldova, care au locuit sau locuiesc pe teritoriul Găgăuziei, cu drept de vot care întrunesc condițiile prevăzute de prezenta lege privind condițiile de alegere.

Articolul 13. Restricții

(1) Nu au dreptul de a alege persoanele:

- a) care nu întrunesc condițiile prevăzute la art.11;
- b) care sînt recunoscute incapabile prin hotărîre definitivă a instanței de judecată;
- c) persoanele care au fost lipsite de dreptul de vot prin hotărîre judecătorească definitivă.

(2) Nu pot fi aleși:

- a) militarii cu serviciul în termen;
- b) persoanele, funcția cărora este incompatibilă cu o funcție eligibilă – pînă la finisarea incompatibilității;
- c) persoanele prevăzute la alineatul (1);
- d) persoanele care au antecedente nestinse.

(3) În cazul în care, funcția deținută nu este compatibilă cu funcția la care candidează, candidatul trebuie să-și suspende activitatea în funcția pe care o dețin.

(p.2) al. (2) art. 13 completat prin Legea nr.43 – XLIII/I din 09.06.1999)

Capitolul 3

NUMIREA ALEGERILOR**Articolul 14. Modalitatea de numire a alegerilor**

(1) Alegerile Guvernatorului (Bașcanului) Găgăuziei (Gagauz Yeri) sînt numite prin Hotărîrea Adunării Populare a Găgăuziei nu mai tîrziu de trei luni după expirarea mandatului actual al Guvernatorului (Bașcanului) Găgăuziei (Gagauz Yeri) sau în cazul vacanței funcției Guvernatorului (Bașcanului) Găgăuziei (Gagauz Yeri) (în cazul demisionării, imposibilității definitive de exercitare a atribuțiilor sau deces) – în termen de 3 luni de la data numirii funcției vacante.

(2) Data alegerilor Guvernatorului (Bașcanului) Găgăuziei (Gagauz Yeri) este numită de Adunarea Populară a Găgăuziei nu mai tîrziu de 60 de zile de la desfășurarea primului tur al scrutinului.

(3) Data desfășurării al celui de-al doilea tur al scrutinului, alegerilor repetate este numită de Comisia Electorală Centrală în conformitate cu prezenta lege.

(al.(2) art.14 modificat prin Legea nr.49-XIX/III din 08.06.2006)

PARTEA II PREVEDERI GENERALE

Capitolul 4 CIRCUMSCRIPTIILE ELECTORALE

Articolul 15. Circumscripțiile electorale. Consiliile electorale de circumscripție

(1) În scopul organizării și desfășurării alegerii cu cel puțin 50 de zile înainte de alegeri, Comisia Electorală Centrală constituie circumscripțiile electorale și consiliile electorale de circumscripție.

(2) Comisia Electorală Centrală în termen de 7 zile de la constituire informează cetățenii despre hotarele circumscripțiilor electorale.

(3) Numerotarea circumscripțiilor electorale este realizată de Comisia Electorală Centrală a Găgăuziei într-un termen de 2 zile de la constituirea acestora.

(al. (1) art.15 modificat prin Legea nr.49-XIX/III din 08.06.2006)

Capitolul 5 ORGANELE ELECTORALE

Articolul 16. Sistemul organelor electorale

În scopul organizării și desfășurării alegerilor se constituie:

- a) Comisia Electorală Centrală;
- b) Consiliile electorale de circumscripție;
- c) Birourile electorale ale secțiilor de votare.

Articolul 17. Reprezentarea în cadrul organelor electorale

(1) Candidații electorali pot desemna în cadrul organelor electorale câte un membru-reprezentant cu drept de vot consultativ.

(2) Organele electorale în termen de 3 zile aprobă membrii-reprezentanți ai candidaților electorali, iar în cazul respingerii prezintă un răspuns în scris, în care sînt indicate motivele respingerii.

Secțiunea 1 Comisia Electorală Centrală

Articolul 18. Constituirea Comisiei Electorale Centrale

(1) Comisia electorală centrală Comisia Electorală Centrală este organ de stat constituit pentru organizarea și desfășurarea alegerilor.

(2) Componenta Comisiei Electorale Centrale în număr de 9 membri este aprobată prin Deciziaa Adunării Populare a Găgăuziei cu cel puțin 65 de zile înaintea alegerilor. Adunarea Populară, Executivul Găgăuziei (Gagauz Yeri) și instanțele judecătorești a Găgăuziei înaintează câte 3 membri ai Comisiei.

(3) Comisia Electorală Centrală e conduce în activitatea sa de Constituție, de Statutul Găgăuziei, prezenta lege și regulamentul comisiei, aprobat prin hotărîrea acesteia.

(4) Comisia Electorală Centrală este persoană juridică, are buget propriu, cont bancar și sigiliu cu imaginea stemei Găgăuziei.

(al.2, art.18 modificat prin legea nr. 49-XIX/III din 08.06.2006)

(al.2, art18 modificat prin legea nr. 81-XXXII/III din 11.12.2007)

Articolul 19. Componenta și mandatul Comisiei Electorale Centrale

(1) Membrii Comisiei electorale centrale aleg din rîndurile lor președintele, vicepreședintele și secretarul Comisiei cu majoritatea de voturi din numărul total al membrilor

acesteia. Rezultatele votării sînt incluse într-un proces-verbal, care este semnat de către toți participanții la votare. Propunerea de realegere a persoanelor indicate poate fi inițiată nu mai puțin de o treime din membrii comisiei. Decizia privind realegerea este adoptată cu majoritatea voturilor membrilor comisiei.

(2) Dacă candidatul la funcția de președinte, vicepreședinte și secretar al Comisiei electorale centrale la prima votare nu a întrunit majoritatea voturilor, este desfășurată votarea repetată, la care pot participa și candidații, care au concurat la aceleași funcții la primul votare).

(3) În caz de vacanță a unei funcții din cele menționate la alin.(1), vacanța se completează urmînd aceeași procedură ca în cazul alegerii.

(4) În decursul a două zile de la data constituirii, Comisia Electorală Centrală aduce la cunoștință publică componența, sediul și modul de contactare pentru relații.

(5) Mandatul Comisiei Electorale Centrale - perioada campaniei electorale.

Articolul 20. Ședințele și hotărîrile Comisiei Electorale Centrale

(1) Ședințele Comisiei Electorale Centrale sînt deliberative dacă la ele participă majoritatea membrilor cu drept de decizie.

(2) Comisia Electorală Centrală adoptă hotărîri cu votul majorității membrilor cu drept de decizie.

Articolul 21. Statutul membrilor Comisiei Electorale Centrale

(1) În componența Comisiei Electorale Centrale pot fi propuse persoane, care au o reputație ireproșabilă și aptitudini pentru exercitarea activităților electorale.

(2) Membrii Comisiei Electorale Centrale cu drept de decizie:

a) nu pot fi membri ai partidelor și ai altor organizații social-politice care au înaintate candidaturi;

b) nu pot face declarații în favoarea sau defavoarea concurenților electorali;

c) nu pot contribui în nici un fel la activitățile pe care le desfășoară concurenții electorali, cu excepția exercitării atribuțiilor prevăzute de prezentul cod.

Articolul 22. Rechemarea membrilor Comisiei electorale centrale

(1) În cazul nerespectării condițiilor prevăzute de al.(2) art.21, precum și în cazul comiterii faptelor, incompatibile cu statutul său, membrii Comisiei Electorale Centrale pot fi rechemați.

(2) Rechemarea este efectuată de către organele, care au propus persoanele corespunzătoare în componența Comisiei Electorale Centrale, precum și de către membrii comisiei.

(3) În baza hotărîrii Comisiei Electorale Centrale privind rechemarea, organul corespunzător în termen de 10 zile propune o altă candidatură pentru completarea funcției vacante.

(al.(2), (3) art.22 modificat prin legea nr.49-XIX/III din 08.06.2006)

Articolul 23. Degrevarea de atribuțiile de serviciu. Remunerarea

(1) Pentru perioada electorală, membrii Comisiei Electorale Centrale sînt degrevați de atribuțiile de la locul de muncă permanent prin hotărîre a acesteia.

(2) Remunerarea membrilor Comisiei Electorale Centrale constituie nu mai puțin de un salariu mediu de la ultimul loc de muncă ținîndu-se cont de sporurile, îndemnizațiile și premii. Membrilor comisiei li se stabilește un spor la salariu în mărime de 25% pe perioada degrevării de atribuțiile de serviciu de la locul permanent de muncă.

Articolul 24. Atribuțiile de bază a Comisiei Electorale Centrale

Comisia Electorală Centrală:

a) studiază modalitatea organizării și desfășurării alegerilor cu scopul de a perfecționa legislația și procedurile electorale;

- b) prezintă Adunării Populare și Executivului propunerile cu privire la oportunitatea operării unor modificări în legislația electorală;
- c) elaborează regulamente și instrucțiuni menite să perfecționeze procedurile electorale;
- d) are la dispoziția sa lista lucrătorilor calificați pentru numirea acestora în consiliile electorale de circumscripție și birourile electorale ale secțiilor de votare.
- e) conlucrează, în procesul de organizare și desfășurare a alegerilor cu:
- Direcția organelor afacerilor interne pentru asigurarea pazei sectoarelor de votare și a materialelor electorale;
  - întreprinderile și instituțiile de stat, la încheierea contractelor pentru servicii de tipărire a buletinelor de vot și de aprovizionare cu echipament;
  - mijloacele de informare în masă și asociațiile obștești, la organizarea manifestărilor ce țin de educația civică a alegătorului și informarea populației asupra desfășurării procesului electoral;
- f) analizează structura circumscripțiilor electorale din punctul de vedere al organizării administrativ-teritoriale a autonomiei;
- g) pregătește programe de informare a alegătorilor în perioada electorală;
- h) oferă mijloacelor de informare în masă informații cu privire la desfășurarea alegerilor și la practica administrativă utilizată în acest sens;
- i) prezintă rapoarte Adunării Populare, Bașcanului și Executivului;
- j) oferă spre dezbatere mijloacelor de informare în masă și publicului chestiuni electorale;
- k) stabilește contacte cu partidele, cu alte organizații social-politice și neguvernamentale care au dreptul de a desemna candidați pentru funcții publice, asigurându-le participarea plină la procesul electoral;
- l) se consultă cu asociațiile obștești interesate să desfășoare în cadrul alegerilor activități ce țin de educația civică;
- m) organizează cursuri de instruire și seminare pentru persoanele care vor lua parte la procesul electoral în calitate de membri ai consiliilor electorale de circumscripție și ai birourilor electorale ale secțiilor de votare, în calitate de reprezentanți ai partidelor și ai altor organizații social-politice, ai blocurilor electorale în organele electorale, sau ai potențialilor candidați, în calitate de funcționari ai aparatului consiliilor electorale, de membri ai grupului de inițiativă;
- n) analizează fraudele electorale, inclusiv cele presupuse, din alegerile trecute, curente sau viitoare și ia măsuri pentru prevenirea lor; informează autoritățile publice despre necesitatea soluționării unor chestiuni, în conformitate cu legislația electorală.

Articolul 25. Atribuțiile speciale a Comisiei Electorale Centrale

În cazul în care sînt organizate concomitent alegeri a Guvernatorului (Bașcanului) Găgăuziei și Adunării Populare, Comisia Electorală Centrală organizează și desfășoară alegerile Guvernatorului Găgăuziei și a Adunării Populare.

Articolul 26. Aparatul Comisiei Electorale Centrale

(1) Comisia Electorală Centrală este asistată de un aparat al cărui efectiv-limită se aprobă de către Executiv la propunerea Comisiei. Angajații aparatului Comisiei electorale centrale sînt angajați prin hotărîrea comisiei pe perioada campaniei electorale, degrevînd persoanele respective de atribuțiile de la locul de muncă permanent.

(2) Salariul și alte cheltuieli ale aparatului Comisiei electorale centrale sînt achitate din bugetul comisiei. Remunerarea angajaților aparatului este efectuată în mărime de cel puțin un salariu mediu de la locul permanent de muncă cu calcularea sporurilor, indemnizațiilor și premiilor. Echivalarea cu funcțiile concrete este realizată de către Comisia Electorală Centrală. Angajaților aparatului le este stabilit un spor la salariul de 25 la sută pe durata degrevării de la locul permanent de muncă.

Articolul 27. Finanțarea activității Comisiei Electorale Centrale

Activitatea Comisiei Electorale Centrale se finanțează de la bugetul regional. În termenul

fixat de către Executiv comisia prezintă acestuia cererea de includere în buget a cheltuielilor, ce țin de funcționarea acesteia și desfășurarea alegerilor. În cerere sînt indicate activitățile pe care comisia preconizează să le desfășoare pe parcursul campaniei electorale.

Articolul 28. Ședințele și activitatea Comisiei Electorale Centrale

(1) Ședințele Comisiei Electorale Centrale se convoacă de către președintele acesteia din proprie inițiativă sau la cererea majorității membrilor comisiei. În cazul în care majoritatea membrilor comisiei cer convocarea ședinței, decizia de convocare va fi luată în cel mult 48 de ore de la prezentarea cererii.

(2) Toate ședințele la care Comisia Electorală Centrală examinează probleme electorale, inclusiv ședințele la care urmează să adopte hotărîri asupra problemelor electorale, sînt deschise pentru reprezentanții mijloacelor de informare în masă și pentru public.

(3) Comisia Electorală Centrală asigură transparența activităților electorale, pentru a permite mijloacelor de informare în masă și populației să aprecieze activitatea comisiei.

Articolul 29. Atribuțiile Comisiei Electorale Centrale în perioada electorală

Comisia Electorală Centrală exercită în perioada electorală următoarele atribuții:

a) coordonează activitatea tuturor organelor electorale în vederea pregătirii și desfășurării alegerilor în condițiile prezentei legi;

b) supraveghează executarea prevederilor prezentei legi și ale altor legi care conțin dispoziții referitoare la desfășurarea alegerilor;

c) constituie circumscripțiile electorale și consiliile electorale de circumscripție și supraveghează activitatea acestor consilii;

d) realizează înregistrarea candidaților la funcția de Guvernator al Găgăuziei și a persoanelor de încredere a acestuia;

e) distribuie mijloacele financiare prevăzute pentru desfășurarea alegerilor; verifică asigurarea consiliilor și birourilor electorale cu localuri, cu mijloace de transport și de telecomunicație, examinează alte chestiuni ce țin de asigurarea tehnico-materială a alegerilor;

f) stabilește modelul buletinelor de vot, al listei electorale de bază al proceselor-verbale ale ședințelor consiliilor și birourilor electorale și al altor acte ce țin de desfășurarea alegerilor, precum și modelul urnelor de vot și cel al ștampilelor consiliilor și birourilor electorale;

g) examinează comunicările autorităților publice în probleme ce țin de pregătirea și desfășurarea alegerilor;

h) face bilanțul alegerilor în Găgăuzia și prezintă Curții de Apel un raport cu privire la rezultatele desfășurării acestora;

i) emite hotărîri referitoare la activitatea consiliilor electorale de circumscripție și birourilor electorale ale secțiilor de votare, la procedurile electorale, la modul de organizare și desfășurare a alegerilor și la chestiunile tehnico-administrative;

j) asigură instruirea funcționarilor electorali, activitatea cărora ține de organizarea și desfășurarea alegerilor și oferă alegătorilor informații electorale;

k) examinează cererile și contestațiile asupra hotărîrilor și acțiunilor consiliilor electorale de circumscripție și birourilor electorale ale secțiilor de votare, adoptă hotărîri executorii pe marginea lor;

l) decide degrevarea de atribuțiile de la locul de muncă permanent a membrilor consiliilor electorale pe perioada activității lor în componența acestora, determină numărul de membri ai birourilor electorale care pot fi degrevați și termenul pentru care sînt degrevați;

m) asigură efectuarea celui de-al doilea tur de scrutin, a alegerilor repetate în conformitate cu prevederile corespunzătoare a prezentei legi;

n) adună informații privind prezentarea alegătorilor la votare, face totalurile preliminare ale alegerilor și aduce la cunoștință publică rezultatele finale.

(p.b art.29 modificat prin legea nr.43-XLIII/I din 09.06.1999)

Secțiunea 2

Circumscripțiile electorale și comisiilor electorale de circumscripție

(denumirea secțiunii 2 modificată prin Legea nr.43-XLIII/I din 09.06.1999)

Articolul 30. Constituirea circumscripțiilor electorale și comisiilor electorale de circumscripție

(1) Cu cel puțin 50 zile înainte de alegeri Comisia Electorală Centrală constituie circumscripțiile electorale și cu cel puțin 50 zile înaintea alegerilor – comisiile electorale de circumscripție.

(2) Comisiile electorale de circumscripție sînt constituite nu mai puțin de 7-11 membri cu drept de decizie.

(3) Comisiile electorale de circumscripție se formează în baza propunerilor organelor administrației publice locale corespunzătoare, în cazul neprezentării unor asemenea propuneri – la inițiativa Comisiei Electorale Centrale cu includerea în măsura posibilităților în comisii a persoanelor cu studii juridice superioare.

(4) Candidaturile membrilor consiliilor electorale sînt înaintate de către organele administrației publice locale sau în baza listei persoanelor calificate, de care dispune Comisia Electorală Centrală. Membrii comisiilor electorale nu pot fi consilieri în consiliile locale, membri de partid și alte mișcări social-politice, care participă la alegeri.

(5) În decursul a 3 zile de la data constituirii consiliului electoral de circumscripție, membrii acestuia aleg din rîndurile lor, prin vot secret, președintele, vicepreședintele și secretarul consiliului, comunicînd imediat Comisiei Electorale Centrale rezultatele acestor alegeri.

(6) În decursul a 4 zile de la data constituirii, consiliul electoral de circumscripție aduce la cunoștința publică componența și sediul său, modul de contactare pentru relații.

(7) Consiliul electoral de circumscripție adoptă hotărîri cu votul majorității membrilor.

(8) Consiliul electoral de circumscripție este asistat de un aparat al cărui stat de personal se aprobă de Comisia Electorală Centrală, la propunerea consiliului electoral de circumscripție.

(denumirea art.30, al.1 și al.6 modificate prin legea nr.43-XLIII/I din 09.06.1999)

(al.1 art.30 modificat prin legea nr.49 – XIX/III din 08.06.2006)

Articolul 31. Atribuțiile consiliului electoral de circumscripție

Consiliul electoral de circumscripție are următoarele atribuții:

a) exercită controlul asupra executării prevederilor prezentei legi și a altor legi care conțin prevederi referitoare la desfășurarea alegerilor;

b) constituie birourile electorale ale secțiilor de votare și supraveghează activitatea lor, organizează instructaje pentru membrii acestora, propagă procedura votării și importanța votului;

c) distribuie birourilor electorale ale secțiilor de votare mijloace financiare;

d) examinează comunicările ce țin de organizarea și desfășurarea alegerilor, sosite din partea autorităților administrației publice locale, a șefilor de întreprinderi, instituții și organizații;

e) exercită controlul pentru completarea la timp a listelor alegătorilor;

f) asigură aprovizionarea birourilor electorale ale secțiilor de votare cu formulare pentru listele electorale și procesele-verbale, cu buletine de vot etc.;

g) totalizează rezultatele alegerilor din circumscripție, prezintă Comisiei Electorale Centrale actele respective;

h) adună informații de la birourile electorale ale secțiilor de votare privind prezentarea alegătorilor la votare, totalizarea rezultatelor preliminare ale alegerilor și le remite Comisiei Electorale Centrale;

i) examinează cererile și contestațiile asupra hotărîrilor și acțiunilor birourilor electorale ale secțiilor de votare și adoptă hotărîri executorii în privința lor;

j) exercită alte acțiuni ce țin de organizarea și desfășurarea alegerilor.

(p.b art.31 modificat prin legea nr.43-XLIII/I din 09.06.1999)

Articolul 32. Atribuțiile speciale ale consiliilor electorale de circumscripție

În localitățile în care la alegerea Guvernatorului (Bașcanului) Găgăuziei este constituit doar un singur sector de votare, consiliul electoral de circumscripție exercită și atribuțiile de birou electoral a secției de votare.

Secțiunea 3

Secțiile de votare și birourile electorale ale secțiilor de votare

Articolul 33. Formarea secțiilor de votare și a birourilor electorale ale secțiilor de votare

(1) Pentru a efectua votarea și numărarea voturilor, circumscripțiile electorale se divizează în secții de votare.

(2) Secțiile de votare se constituie de către consiliile electorale de circumscripție în localități, în baza propunerilor organelor publice locale nu mai târziu de 20 de zile înaintea alegerilor și vor cuprinde cel puțin 30 și cel mult 3000 de alegători.

(3) Secții de votare speciale pot fi constituite pe lângă spitale, sanatorii, maternități, aziluri și cămine pentru bătrâni. Aceste secții de votare trebuie să includă cel puțin 30 de alegători.

(4) Persoanele care își satisfac serviciul militar votează la secția de votare din localitatea în care este dislocată unitatea militară.

(5) Comisia electorală de circumscripție numerotează secțiile de votare din circumscripție, și aduc la cunoștință publică informația despre hotarele fiecărei secții de votare, adresa sediului birourilor electorale ale secțiilor de votare, adresa localului pentru votare și modul de contactare pentru relații.

(6) Primăriile oferă birourilor electorale ale secțiilor de votare informații și sprijin, necesare în exercitarea atribuțiilor lor prevăzute de prezenta lege.

(7) Birourile electorale ale secțiilor de votare se constituie de către consiliile electorale de circumscripție cu cel puțin 25 de zile înainte de ziua alegerilor, dintr-un număr impar de membri, de cel puțin 5 și cel mult 11 persoane.

(8) Listele membrilor birourilor electorale ale secțiilor de votare sînt prezentate de către consiliile locale.

(9) În decursul a 2 zile de la data constituirii biroului electoral al secției de votare, membrii acestuia aleg din rîndul lor președintele, vicepreședintele și secretarul biroului, adoptă hotărîrea respectivă, comunicînd-o imediat consiliului electoral de circumscripție și aducînd la cunoștință publică componența și sediul biroului electoral, modul de contactare pentru relații.

(10) În scopul asigurării și realizării dreptului electoral, Comisia Electorală Centrală este în drept să constituie secții de votare și birouri electorale ale secțiilor de votare și în alte cazuri.

(11) Membrii biroului electoral al secției de votare nu pot fi consilieri în consiliile locale, membri de partid și a altor organizații social-politice, care participă la alegeri.

al.(7) art.33 modificat prin legea nr.43-XLIII/I din 09.06.1999)

(al. (2) art.33 modificat nr.49 – XIX/III din 08.06.2006)

Articolul 34. Atribuțiile biroului electoral al secției de votare

Biroul electoral al secției de votare:

a) întocmește și verifică listele electorale în comun cu autoritățile publice locale, asigură integritatea acestora și a buletinelor de vot, poartă răspundere pentru corectitudinea și plenitudinea întocmirii acestora;

b) examinează cererile în legătură cu incorectitudinile din listele electorale, efectuează modificările necesare în acestea și eliberează certificate pentru drept de vot alegătorilor care nu se vor afla la domiciliu în ziua alegerilor;

c) întocmește liste electorale suplimentare, înscriind în ele persoanele care votează în baza certificatelor pentru drept de vot, precum și persoanele care, din anumite cauze, nu au fost înscrise în listele electorale de bază;

d) comunică populației care locuiește pe teritoriul secției de votare data și locul votării, asigură pregătirea localului pentru votare, instalarea urnelor și a cabinelor de vot, organizează votarea în ziua stabilită, ia măsuri pentru a asigura ordinea în localul secțiilor de votare;

e) totalizează rezultatele alegerilor în secția de votare, întocmește procesele-verbale și rapoartele și le remite, împreună cu toate buletinele de vot, consiliului electoral de circumscripție;

f) exercită și alte atribuții în condițiile prezentei legi.

Secțiunea 4

Acordarea de sprijin consiliilor și birourilor electorale, organizarea activității, modificarea componenței și dizolvarea

Articolul 35. Acordarea de sprijin consiliilor și birourilor electorale

(1) Autoritățile publice, întreprinderile, instituțiile și organizațiile, persoanele cu funcții de răspundere, partidele și alte organizații social-politice, precum și organele acestora sînt obligate să sprijine consiliile și birourile electorale în exercitarea atribuțiilor lor, să le furnizeze informațiile și materialele necesare pentru activitate.

(2) Consiliul și biroul electoral pot sesiza autoritățile publice, întreprinderile, instituțiile, organizațiile, persoanele cu funcții de răspundere, partidele și alte organizații social-politice, precum și organele acestora, în probleme de organizare și desfășurare a alegerilor, acestea fiind obligate să examineze sesizarea și să dea răspuns în decursul a 3 zile de la data primirii ei, dar nu mai tîrziu de ziua alegerilor.

Articolul 36. Organizarea activității consiliilor și birourilor electorale

(1) Ședințele consiliilor și birourilor electorale sînt convocate și conduse de către președinte, iar în cazul absenței acestuia sau la rugămintea lui, de către vicepreședinte. Ședința poate fi convocată, de asemenea, la cererea a cel puțin 1/3 din membrii consiliilor și birourilor cu drept de decizie.

(2) Ședințele consiliilor și birourilor electorale sînt deliberative dacă la ele sînt prezenți mai mult de o jumătate din membrii lor. Hotărîrile consiliilor și birourilor electorale se adoptă, prin vot deschis, cu votul majorității membrilor lor și se semnează de președinte și secretar. În cazul parității de voturi, votul președintelui consiliului sau biroului este decisiv. Membrii consiliului sau biroului care manifestă dezacord cu hotărîrea adoptată au dreptul să-și exprime opinia proprie în formă scrisă prin anexarea acesteia la procesul-verbal al ședinței.

(3) Hotărîrile consiliului și biroului electoral, adoptate în limitele competenței lor, sînt executorii pentru autoritățile publice, întreprinderi, instituții și organizații, persoanele cu funcții de răspundere, partide, alte organizații social-politice și organele lor, precum și pentru toți cetățenii.

(4) Comisia Electorală Centrală determină numărul de membri ai organelor electorale care pot fi degrevați de atribuțiile de la locul de muncă permanent și termenul acestor degrevări. Persoanele degrevate vor primi din mijloacele financiare alocate pentru alegeri un salariu cu 25% mai mare decît salariul mediu de la locul de muncă permanent, ținîndu-se cont de sporuri, suplimente și indemnizații. Munca membrilor consiliilor și birourilor neangajați în cîmpul muncii se remunerează cu un salariu mediu pe republică.

(5) Membrii consiliilor și birourilor electorale nu pot face agitație în favoarea sau în defavoarea persoanelor ce candidează la o funcție publică eligibilă; nu pot să se implice în activități politice în susținerea vreunui din concurenții electorali; nu pot să se afilieze nici unuia din ei; nu pot sprijini financiar sau prin orice alte modalități, direct sau indirect, nici un concurent electoral. Membrii consiliilor și birourilor electorale cu drept de vot nu pot fi soț și

soție, să se afle în grade de rudenie inclusiv în grad de rudenie prin alianță cu candidații electorali.

Articolul 37. Modificarea componenței consiliilor și birourilor electorale

(1) Calitatea de membru al consiliului sau biroului electoral încetează:

- a) la cerere;
- b) prin revocare.

(2) Membrul consiliului electoral sau al biroului electoral este revocat de organul (autoritatea) sau concurentul electoral care l-a desemnat în componența consiliului sau biroului.

(3) În cazul demisionării sau revocării unui membru din consiliul sau biroul electoral până în ziua precedentă alegerilor, în locul lui poate fi desemnat sau înaintat un alt membru în modul stabilit de prezentul cod.

Articolul 38. Dizolvarea consiliilor și birourilor electorale

(1) Consiliile și birourile electorale, constituite în condițiile prezentei legi, își încetează activitatea și sînt dizolvate, prin hotărîrea Comisiei Electorale Centrale într-un termen restrîns după finisarea alegerilor, pentru desfășurarea cărora acestea au fost constituite.

(2) De regulă, consiliile electorale de circumscripție și birourile electorale ale secțiilor de votare încetează să mai activeze de îndată ce au fost făcute publice rezultatele finale ale alegerilor de către Comisia Electorală Centrală.

(3) După dizolvarea consiliilor sau birourilor electorale în condițiile prezentului articol, membrii degrevați ai acestora încetează să fie remunerați și revin la locul lor permanent de muncă, dacă nu a fost adoptată o altă decizie privind continuarea activității unor membri în cadrul consiliului sau biroului.

Capitolul 6

ASIGURAREA MATERIALĂ A DESFĂȘURĂRII ALEGERILOR

Articolul 39. Asigurarea mijloacelor necesare pentru desfășurarea alegerilor

(1) Cheltuielile legate de pregătirea și desfășurarea alegerilor le suportă bugetul regional al Găgăuziei.

(2) Cuantumul mijloacelor financiare este stabilit de Adunarea Populară în limitele, prevăzute de legea bugetului a Găgăuziei pentru anul desfășurării alegerilor. Comisia Electorală Centrală înaintează propunerile corespunzătoare către Executiv, care după examinarea acestora înaintează propunerile Adunării Populare spre aprobare.

(3) După finisarea alegerilor Comisia Electorală Centrală prezintă Adunării Populare în termen cît mai scurt posibil, un raport asupra gestionării mijloacelor financiare alocate și un raport privind cheltuielile mijloacelor financiare.

(4) Mijloacele financiare neutilizate se fac venit la buget.

(5) Modul de distribuire și de folosire a mijloacelor financiare, precum și modul de publicare a raportului privind gestionarea sumei alocate se stabilesc de către Comisia Electorală Centrală în conformitate cu prezenta lege.

(6) Autoritățile administrației publice locale, întreprinderile, instituțiile și organizațiile pun la dispoziția consiliilor și birourilor electorale localurile și echipamentul necesar pentru organizarea, desfășurarea și totalizarea rezultatelor alegerilor.

Articolul 40. Interzicerea subvenționării din străinătate

(1) Se interzic finanțarea directă și indirectă, susținerea materială sub orice formă a campaniilor electorale ale candidaților la alegeri și ale concurenților electorali de către alte state, de către întreprinderi, instituții și organizații străine, internaționale și mixte, precum și de către persoane fizice care nu sînt cetățeni ai Republicii Moldova. Sumele astfel primite se confiscă și se fac venit la bugetul regional.

(2) În cazul în care concurentul electoral a primit la contul său mijloace bănești nedecarate sau utilizarea intenționată a mijloacelor bănești din străinătate, Comisia Electorală Centrală adresează Curții de Apel Chișinău o cerere de anulare a înregistrării acestuia. Curtea de Apel examinează cererea și adoptă în baza acesteia o hotărâre în termen de 5 zile, dar nu mai târziu de ziua alegerilor.

Articolul 41. Susținerea materială de către stat a campaniilor electorale

(1) Candidații electorali au dreptul de a primi de la stat credite fără dobândă, cuantumul cărora este stabilit de către Comisia Electorală Centrală.

(2) Primirea creditelor de la bugetul de stat se face numai prin intermediul unui mandatar financiar, desemnat în acest scop de concurentul electoral. Mandatarul poate fi persoană fizică sau persoană juridică înregistrată la Direcția Finanțe a Găgăuziei, care răspunde solidar cu concurentul electoral ce l-a desemnat.

(3) Creditele primite de la stat se sting, complet sau parțial, de către stat, în funcție de numărul total de voturi valabil exprimate pentru concurentul electoral în circumscripția electorală respectivă. Suma de bani, determinată prin împărțirea sumei creditului la numărul de alegători care au participat la votare, apoi prin înmulțirea rezultatului obținut cu numărul de voturi valabil exprimate pentru concurentul electoral respectiv, urmează a fi stinsă din contul statului.

(4) Concurenții electorali care nu au fost aleși vor restitui creditele primite din bugetul de stat în termen de 2 luni de la data încheierii votării.

Articolul 42. Condițiile și modul de susținere financiară a campaniilor electorale

(1) Finanțarea directă și indirectă, susținerea materială prin alte forme a campaniilor electorale ale concurenților electorali de către persoanele fizice și persoanele juridice din țară se efectuează cu respectarea următoarelor condiții:

(a) după începutul campaniei electorale, mijloacele financiare și alte forme de susținere materială a activității concurenților electorali vor fi declarate într-o sursă mass-media timp de o lună după demararea campaniei electorale;

(b) după constituirea consiliului sau a biroului electoral respectiv, concurenții electorali sînt obligați, de asemenea, să declare mijloacele financiare și alte forme de susținere materială, primite din sursele menționate în prezentul articol, înainte de a le folosi.

(2) Concurentul electoral deschide la bancă un cont cu mențiunea "Fond electoral", la care sînt depuse mijloace financiare proprii, sume bănești primite de la persoane fizice și persoane juridice din țară. Virarea acestor sume în contul concurentului electoral poate fi efectuată numai cu acordul prealabil al acestuia. Plafonul mijloacelor ce pot fi virate în fondul electoral al concurentului electoral se stabilește de către Comisia Electorală Centrală.

(3) Banca informează Comisia Electorală Centrală și consiliul electoral de circumscripție respectiv despre sumele bănești virate în contul concurentului electoral în decurs de 24 de ore de la data depunerii lor la cont. Comisia Electorală Centrală și consiliul electoral de circumscripție pot cere Curții de Conturi sau Inspectoratului Fiscal Principal de Stat al Găgăuziei efectuarea unui control al surselor de venit, al corectitudinii evidenței și folosirii conform destinației a banilor de către concurenții electorali.

(4) Comisia Electorală Centrală sau consiliile electorale de circumscripție vor ține un registru ce va cuprinde toate datele prevăzute de prezentul articol și o vor pune la dispoziția publicului pentru încunoștințare. Totodată, Comisia Electorală Centrală va grupa informațiile date și va întocmi un raport săptămînal privitor la volumul contribuțiilor primite de fiecare concurent electoral și la sursele din care ele au fost primite. Cu două zile înainte de alegeri, Comisia Electorală Centrală va întocmi un raport preelectoral final și un raport de totalizare, care vor cuprinde toate informațiile de care dispun în privința volumului și surselor mijloacelor primite de concurenții electorali.

Capitolul 7 LISTELE ELECTORALE

Articolul 43. Listele electorale

(1) Listele electorale se întocmesc de către primărie, în două exemplare, pentru fiecare secție de votare și includ toți cetățenii cu drept de vot care, la momentul întocmirii listelor, domiciliază în raza acestora. După ce au fost întocmite, listele se verifică la domiciliul alegătorilor înscriși în ele, se semnează de către primarul localității și se aduc la cunoștință publică cel mai târziu cu 20 de zile înainte de ziua alegerilor.

(2) În listele electorale sînt introduse numele, prenumele și patronimicul, anul nașterii (în cazul persoanele de 18 ani – suplimentar luna și data nașterii), locul de trai al alegătorului. În lista electorală trebuie să fie prevăzute spații pentru includerea seriei și numărul documentului de identitate al alegătorului, semnătura pentru recepționarea buletinului de vot. Ordinea înscrierii alegătorilor în liste se stabilește de primărie.

(3) Alegătorul poate fi înscris numai într-o singură listă electorală și la o singură secție de votare în baza documentului, care confirmă că acesta locuiește pe teritoriul sectorului de votare corespunzător.

(4) În cazul în care alegătorul își schimbă domiciliul în perioada dintre data întocmirii listelor electorale și data alegerilor, biroul electoral al secției de votare, la rugămintea acestuia și pe baza buletinului de identitate, a pașaportului sau a unui alt act de identitate, îi eliberează un certificat pentru drept de vot. Alegătorul care a primit certificat pentru drept de vot confirmă primirea lui semnînd în lista electorală, în dreptul numelui său.

(al.(3) art.43 modificat prin legea nr.43-XLIII/I din 09.06.1999)

(al. (2) art.43 modificat prin legea nr.81 – XXX II/III din 11.12.2007)

Articolul 44. Verificarea listelor electorale

(1) Cu 10 înainte de ziua alegerilor, listele electorale se fac accesibile în localurile secțiilor de votare. Un exemplar al listei se păstrează în primărie. Cu cel târziu 7 zile înaintea alegerilor alegătorilor le este comunicat locul sectorului de votare, la care aceștia urmează să voteze.

(2) Alegătorilor li se asigură posibilitatea de a lua cunoștință de listele electorale și de a verifica corectitudinea întocmirii lor. Ei au dreptul să facă contestații împotriva neincluzerii lor în listă sau excluderii din ea, precum și împotriva altor erori comise la înscrierea datelor despre alegători.

(al.(1) art.44 modificat prin legea nr.43-XLIII/I din 09.06.1999)

Capitolul 8 DESEMNAREA ȘI ÎNREGISTRAREA CANDIDAȚILOR

Articolul 45. Desemnarea candidaților

Candidații la funcția de Guvernator (Bașcan) al Găgăuziei (Gagauz Yeri) pot fi cetățenii Republicii Moldova, cu drept de vot, care la data alegerii au împlinit vârsta de 35 ani, care locuiesc sau au locuit pe teritoriul Găgăuziei, care posedă limba găgăuză și corespunde cerințelor prezentei legi.

Articolul 46. Desemnarea candidaților

Desemnarea oficială a candidaților la funcția de Guvernator al Găgăuziei începe în ziua numirii datei alegerilor la funcția dată sau la o altă dată, indicată în Hotărîrea Adunării Populare privind numirea datei alegerilor și se termină cu 30 zile înaintea alegerilor.

(2) Dreptul de a desemna candidați pentru alegeri, în cazul în care se întrunesc toate condițiile stabilite de prezentei legi îl au:

a) partidele și alte organizații social-politice înregistrate, în modul stabilit, pînă la

stabilirea datei alegerilor, în conformitate cu statutele (regulamentele) lor și cu legislația în vigoare;

b) blocurile electorale, formate pe baza deciziilor adoptate conform statutelor (regulamentelor) partidelor și altor organizații social-politice ce le-au constituit, care sînt înregistrate de Comisia Electorală Centrală în decursul a 15 zile de la data constituirii blocurilor electorale, iar în cazul în care acestea s-au constituit pînă la începerea perioadei electorale – în decursul a 15 zile de la începerea acestei perioade;

c) cetățenii Republicii Moldova care au locuit sau locuiesc pe teritoriul Găgăuziei, care își înaintează propria candidatură (candidații independenți) la funcția de Guvernator (Bașcan) al Găgăuziei.

(3) Declarațiile candidaților privind consimțămîntul lor de a candida se depun la Comisia Electorală Centrală a Găgăuziei.

Articolul 47. Grupurile de inițiativă privind desemnarea candidaților la funcția de Guvernator al Găgăuziei

(1) În cazul în care inițiativa desemnării candidaților la funcția de Guvernator (Bașcan) al Găgăuziei aparține cetățenilor, se crează un grup de inițiativă privind desemnarea candidatului, constituită din cel puțin 25 persoane, cu drept de vot. Grupul de inițiativă poate desemna un singur candidat la funcția de Guvernator al Găgăuziei. Membrii unui grup de inițiativă nu pot fi concomitent membri ai altui grup de inițiativă.

(2) Lista membrilor grupului de inițiativă cu indicarea conducătorului acestuia se prezintă Comisiei Electorale Centrale nu mai tîrziu de 55 zile înaintea alegerilor, de către o persoană desemnată în calitate de candidat la funcția de Guvernator al Găgăuziei. În liste sînt incluse numele, prenumele și patronimicul, anul nașterii și locul de trai al tuturor membrilor grupului de inițiativă.

(3) În cazul respectării tuturor acestor condiții Comisia Electorală Centrală înregistrează grupul de inițiativă și emite membrilor acestuia legitimații în termen de 3 zile de la data prezentării listei membrilor grupului de inițiativă.

Articolul 48. Colectarea semnăturilor în susținerea candidatului

(1) Dreptul de colectare a semnăturilor îl au membrii grupului de inițiativă, care desemnează și (sau) susțin candidatul electoral, și sînt persoane împuternicite de acesta.

(2) În listele de colectare a semnăturilor în susținerea candidatului independent, denumite în continuare liste de subscripție, se indică numele și prenumele, anul nașterii, profesia (ocupația), funcția, locul de muncă, domiciliul și apartenența politică a candidatului, precum și numele și prenumele persoanei care colectează semnăturile. Lista de subscripție va conține numai semnături ale susținătorilor care domiciliază într-o singură localitate.

(3) În lista de subscripție, susținătorul candidatului, indică numărul curent, numele și prenumele, anul nașterii, domiciliul, seria și numărul actului de identitate, data la care semnează în listă și își aplică semnătura.

(4) Un alegător poate susține, prin semnătură, un singur candidat în cadrul unui scrutin.

(5) Persoana care colectează semnăturile alegătorilor semnează fiecare foaie din listele de subscripție în prezența conducătorului autorității administrației publice locale pe al cărei teritoriu s-au colectat semnăturile. La sfîrșitul fiecărei foi din listele de subscripție, colectorul face o mențiune, atestînd faptul că semnăturile au fost colectate de el personal și că el confirmă autenticitatea semnatarilor, apoi semnează. Lista de subscripție se autentifică prin aplicarea, pe fiecare foaie, a ștampilei autorității administrației publice locale respective.

Articolul 49. Prezentarea și verificarea listelor de subscripție

(1) După primirea listelor de subscripție, Comisia Electorală Centrală începe verificarea autenticității semnăturilor de pe liste, dreptul de vot al persoanelor înscrise în liste, adresa domiciliului acestora. Verificarea se efectuează în decursul a 5 zile de la data primirii listelor.

(2) Consiliul electoral informează persoanele care au prezentat liste de subscripție despre

rezultatele verificării, anunță numărul total al persoanelor incluse în listele de subscripție prezentate de fiecare candidat la alegeri, precum și numărul semnăturilor valabile.

(3) Persoanele care colectează semnăturile în listele de subscripție sînt responsabile de asigurarea autenticității datelor din acestea.

(4) Listele de subscripție întocmite pînă la data începerii perioadei de desemnare a candidaților și cele nesemnate, de persoanele care au colectat semnăturile sau cele care nu au fost stampilate de organul administrației publice locale sînt considerate nule.

Articolul 50. Prevederi speciale ale listelor de subscripție

(1) Pentru înregistrarea la Comisia Electorală Centrală candidații la funcția de Guvernator al Găgăuziei trebuie să prezinte listele de subscripție, care conțin semnături a cel puțin 5 mii de alegători din cadrul a 1/3 din primăriile din Găgăuzia și corespund altor prevederi prezentei legi. Se consideră conforme prevederilor al.(1) listele de subscripție din primăriile din care au fost colectate nu mai puțin de 300 de alegători.

(2) Dacă Comisia Electorală Centrală la verificarea listelor de subscripție identifică semnături false sau care repetate, acestea din urmă se exclud.

(3) Dacă în rezultatul verificării se stabilește că nu a fost prezentat numărul necesar de semnături, sau excluderea semnăturilor nule a dus la scăderea plafonului de semnături prevăzut de al(1), candidatul respectiv la funcția de Guvernator al Găgăuziei nu este înregistrat. Hotărîrea corespunzătoare este adusă la cunoștința candidatului la funcția de Guvernator al Găgăuziei în termen de 24 ore de la momentul adoptării.

(4) După verificarea listelor de subscripție de către Comisia Electorală Centrală prezentarea listelor suplimentare de subscripție nu este admisă.

Articolul 51. Înregistrarea candidaților

(1) Pentru înregistrarea candidaților la funcția de Guvernator al Găgăuziei, Comisiei Electorale Centrale sau consiliilor electorale de circumscripție li se prezintă, cel mai tîrziu cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor, următoarele documente:

a) procesul-verbal al ședinței organului teritorial al partidului, a altei organizații social-politice sau a blocului electoral privind desemnarea candidatului;

b) listele de subscripție, care conțin numărul necesar de semnături în susținerea candidatului;

c) datele biografice ale candidatului;

d) declarația candidatului privind consimțămîntul lui de a candida la funcția pentru care a fost desemnat, conținînd și declarația pe propria răspundere despre lipsa interdicțiilor legale/judecătorești de a candida;

e) certificatul medical privind starea sănătății candidatului, eliberată de o instituție medicală, în care acesta se află la evidență.

(2) Comisia Electorală Centrală efectuează înregistrarea candidaților desemnați în alegeri în decursul a 7 zile de la data primirii actelor enumerate la alin.(1).

(3) Comisia Electorală Centrală emite candidaților înregistrați în termen restrîns, dar nu mai tîrziu decît 3 zile de la momentul înregistrării.

(4) Comisia Electorală Centrală face publice prin intermediul surselor mass-media finanțate de stat, deciziile sale privind înregistrarea candidaților.

(5) După expirarea termenului de înregistrare a candidaților Comisia Electorală Centrală publică lista completă a candidaților, în care se indică numele, prenumele și patronimicul, locul de trai, apartenența politică (domeniul de activitate) al candidatului, precum și denumirea partidului, mișcării social-politice sau a blocului electoral, care a înaintat candidatul.

Capitolul 9 CAMPANIA ELECTORALĂ

Articolul 52. Persoanele de încredere ale concurenților electorali

(1) Concurenții electorali pot avea persoane de încredere în fiecare circumscripție electorală. Persoanele de încredere îi ajută pe concurenții electorali la desfășurarea campaniilor electorale ale acestora, fac agitație electorală în favoarea lor și le reprezintă interesele în relațiile cu autoritățile publice, cu alegătorii, cu consiliile și birourile electorale. Numărul persoanelor de încredere se stabilește de către Comisia Electorală Centrală.

(2) Concurenții electorali își selectează în mod independent persoanele de încredere, îi prezintă organului electoral respectiv care îi înregistrează și le eliberează legitimații.

(3) Concurenții electorali pot, în orice moment pînă la ziua precedentă alegerilor, să suspende împuternicirile persoanelor lor de încredere și să le înlocuiască cu alte persoane.

(4) La cererea persoanelor de încredere ale concurenților electorali, acestea pot fi degrevate de atribuțiile de la locul de muncă permanent fără menținerea salariului. Ele nu pot fi remunerate nici din mijloacele alocate pentru desfășurarea alegerilor. Pe parcursul campaniei electorale, persoanele de încredere nu pot fi concediate sau private de atribuțiile de la locul de muncă fără consimțămîntul lor.

(5) Persoanele de încredere ale concurenților electorali deținătoare de funcții publice nu pot folosi mijloacele și bunurile publice în campaniile electorale.

Articolul 53. Drepturile garantate ale concurenților electorali

(1) Concurenții electorali participă, pe bază de egalitate, la campania electorală, beneficiază de drepturi egale în folosirea mijloacelor de informare în masă, inclusiv a radioului și televiziunii, finanțate de la buget.

(2) Tuturor concurenților electorali li se oferă posibilități egale în asigurarea tehnico-materială și financiară a campaniei electorale.

(3) Candidații, pe durata campaniei electorale, beneficiază de dreptul de a fi degrevați de atribuțiile de la locul de muncă permanent fără menținerea salariului.

(4) Candidații electorali beneficiază de drept la călătorie gratuită în toate tipuri de transport public (cu excepția taxi) în limitele teritoriului Găgăuziei.

(5) Pe durata perioadei electorale candidații nu pot fi concediați ori transferați la o altă muncă sau funcție fără acordul lor.

(6) Candidații nu pot fi trași la răspundere penală, arestați, reținuți sau supuși unor sancțiuni administrative fără consimțămîntul organului electoral care i-a înregistrat, cu excepția cazurilor de infracțiuni flagrante.

(7) Concurentul electoral poate să-și retragă candidatura printr-o declarație scrisă, adresată Comisiei Electorale Centrale, dar nu mai tîrziu de 5 zile pînă la ziua alegerilor.

(8) Dacă concurentul electoral își retrage candidatura sau înregistrarea este anulată după ce buletinele de vot au fost tipărite, în buletin, în dreptul acestuia, biroul electoral al secției de votare va aplica ștampila cu mențiunea "Retras".

(9) Concurentul electoral care și-a retras candidatura este obligat să recupereze mijloacele tehnico-materiale și financiare ce i-au fost alocate din buget pentru a-și desfășura campania electorală.

(al.(7) art.53 modificat prin legea nr.43 – XLIII/I din 09.06.1999)

Articolul 54. Agitația electorală

(1) Cetățenii Republicii Moldova, care locuiesc pe teritoriul Găgăuziei, partidele și alte organizații social-politice, blocurile electorale, candidații și persoanele de încredere ale candidaților au dreptul de a supune discuțiilor libere și sub toate aspectele programele electorale ale concurenților electorali, calitățile politice, profesionale și personale ale candidaților, precum și de a face agitație electorală în cadrul adunărilor, mitingurilor, întîlnirilor cu alegătorii, prin

intermediul mijloacelor de informare în masă, prin expunerea de afișe electorale sau prin intermediul altor forme de comunicare, care nu încalcă ordinea publică și normele etice.

(2) Concurenții electorali pot organiza întâlniri cu alegătorii. Autoritățile administrației publice locale sînt obligate să asigure posibilitatea desfășurării unor astfel de întâlniri în termene și în condiții egale.

(3) Din momentul înregistrării la Comisia Electorală Centrală candidații la alegeri au dreptul de a plasa afișe electorale. Conținutul afișajului electoral nu trebuie să contravină legislației și normelor etice.

(4) Autoritățile administrației publice locale sînt obligate ca, în termen de 5 zile de la data începerii perioadei electorale, să stabilească și să garanteze un minim de locuri speciale de afișaj electoral, un minim de localuri pentru desfășurarea întâlnirilor cu alegătorii. Locurile puse la dispoziția candidaților electorali pentru plasarea afișelor electorale trebuie să fie oferit în condiții egale.

(5) În ziua alegerilor nu se admite nici un fel de agitație electorală.

Capitolul 10 BULETINELE DE VOT

Articolul 55. Modelul buletinelor de vot

(1) Modelul și textul buletinului de vot pentru alegerea Guvernatorului Găgăuziei se aprobă prin hotărîrea Comisiei Electorale Centrale.

(2) Buletinul de vot se divizează în patrulete, corespunzător numărului de concurenți electorali care participă la alegeri. Dimensiunile patruleterului trebuie să fie suficiente pentru a cuprinde numele și prenumele, anul nașterii, profesia (ocupația), funcția, locul de muncă al candidatului respectiv, denumirea partidului, altei organizații social-politice blocului electoral, care a înaintat lista de candidați sau candidatul respectiv, semnul sau simbolul electoral al concurentului electoral, la dorința acestuia. Nu se admite identitatea de semne sau de simboluri electorale.

(3) Candidații electorali sînt înscrși în buletin în ordinea înregistrării la Comisia Electorală Centrală.

(4) În interiorul patruleterului, în partea stîngă, se imprimă semnul sau simbolul concurentului electoral. Semnele și simbolurile electorale sînt prezentate la Comisia Electorală Centrală nu mai tîrziu de ultima zi a înregistrării candidaților electorali.

(5) În fiecare patrulete, în partea dreaptă, la o distanță egală de latura de sus și cea de jos, se imprimă un cerc cu diametrul de 15 mm, în care alegătorul trasează două linii în formă de cruce.

(6) Buletinele de vot se întocmesc în conformitate cu Legea cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Găgăuziei.

Articolul 56. Pregătirea buletinelor de vot

(1) Buletinele de vot se tipăresc conform instrucțiunilor Comisiei Electorale Centrale. Membrii organelor electorale și membrii-reprezentanți ai candidaților electorali sînt obligați pot să asiste la confecționarea matriței buletinului de vot, la tipărirea buletinelor de vot, precum și la lichidarea matriței.

(2) Buletinele de vot se tipăresc nu mai tîrziu de 7 zile înainte de ziua alegerilor într-o cantitate corespunzătoare numărului de alegători, cu rezerva de 1% de la numărul total al alegătorilor.

(3) Buletinele de vot tipărite se păstrează la consiliul electoral de circumscripție și se remit cu 2 zile înaintea alegerilor biroului electoral al secției de votare în baza unui act de predare.

(4) Localul în care se păstrează buletinele de vot este păzit de poliție. Au acces la buletinele de vot numai președintele consiliului electoral de circumscripție respectiv sau

președintele biroului electoral al secției de votare respectiv, însoțit de cel puțin doi membri ai consiliului sau biroului.

(5) Reprezentanții concurenților electorali, precum și alegătorii au dreptul să ia cunoștință de modelele buletinelor de vot la biroul electoral respectiv.

(6) Comisia Electorală Centrală expediază buletinele de vot consiliilor electorale de circumscripție nu mai târziu de 5 zile înainte de ziua alegerilor.

Capitolul 11 VOTAREA

Articolul 57. Timpul și locul votării

Votarea se efectuează în ziua alegerilor între orele 07.00 și 21.00. Biroul electoral al secției de votare aduce la cunoștință publică timpul și locul votării cel mai târziu cu 10 zile înainte de ziua alegerilor.

Articolul 58. Condițiile votării

(1) În timpul rezervat votării se interzice de a închide localul de votare și de a suspenda votarea, cu excepția cazurilor de dezordine în masă, de calamități naturale, de alte circumstanțe neprevăzute, care îi pun pe alegători în pericol sau fac imposibilă efectuarea votării. În aceste cazuri, președintele biroului electoral al secției de votare poate suspenda votarea pentru cel mult 2 ore, timp în care va aduce localul secției de votare în starea corespunzătoare sau va găsi un alt local, înștiințând despre acest fapt alegătorii.

(2) Persoanele care au dreptul să asiste la votare nu pot fi obligate să părăsească localul secției de votare în timpul suspendării votării.

Articolul 59. Organizarea votării

(1) Votarea se efectuează în localuri special amenajate cu mese la care se eliberează buletinele de vot, cu cabine sau camere pentru vot secret și cu urne de vot. Urnele se instalează în așa fel încât alegătorul, pentru a se apropia de ele, să traverseze neapărat cabina sau camera pentru vot secret. Localul secției de votare trebuie să fie dotat cu un număr suficient de cabine sau camere pentru a se evita aglomerația.

(2) În scopul asigurării unui parcurs ordonat prin secția de votare și evitarea aglomerației, biroul electoral al secției de votare stabilește un traseu pentru alegători, începând de la intrare, spre mesele la care se eliberează buletinele, pe urmă spre cabinele de vot secret și urnele de vot.

(3) Secția de votare trebuie să fie amenajată astfel încât să permită membrilor biroului electoral al secției de votare și altor persoane autorizate să asiste la operațiile electorale (inclusiv candidații electorali), să supravegheze, în mod continuu, toate aspectele procesului de votare, inclusiv identificarea alegătorului, înmînarea buletinelor și introducerea lor în urnele de vot, numărarea voturilor și întocmirea proceselor-verbale.

(4) Secția de votare se asigură de către autoritățile administrației publice locale cu cabine, urne de vot și celelalte materiale necesare.

(5) Responsabilitatea pentru organizarea votării, pentru secretul exprimării voinței alegătorilor, pentru amenajarea localurilor și pentru menținerea în ele a ordinii convenite o poartă biroul electoral al secției de votare.

Articolul 60. Efectuarea votării

(1) Fiecare alegător votează personal. Votarea în locul altor persoane nu se admite. Biroul electoral al secției de votare înmînează alegătorului buletinul de vot, conform listei electorale, numai la prezentarea actului de identitate. La primirea buletinului, alegătorul semnează în lista electorală în dreptul numelui său.

(2) Alegătorii din raza secției de votare care nu sînt înscriși în listele electorale, precum și alegătorii care au venit la secția de votare cu certificatul pentru drept de vot se înscriu într-o listă suplimentară la prezentarea documentului ce atestă domicilierea lor în perimetrul secției de

votare în cauză. Certificatul pentru drept de vot rămâne la biroul secției de votare și se anexează la lista suplimentară.

(3) Președintele și membrii biroului electoral al secției de votare votează în secția unde își desfășoară activitatea, iar dacă este necesar, după înscrierea lor în lista suplimentară în baza certificatului pentru drept de vot.

(4) Președintele biroului electoral al secției de votare duce evidența evenimentelor importante ce au avut loc în timpul votării și pe parcursul numărării voturilor. La cererea membrilor biroului sau a persoanelor autorizate să asiste la operațiunile electorale, sau a oricărui alegător, președintele notează comentariile și obiecțiile expuse de aceștia în privința procedurii votării într-un act care se anexează la procesele-verbale ale biroului electoral al secției de votare.

Articolul 61. Procedura de completare a buletinului de vot

(1) Buletinul de vot se completează de către alegător numai în cabina pentru vot secret. Alegătorul care nu este în stare să completeze de sine stătător buletinul are dreptul să invite în cabină o altă persoană, cu excepția membrilor biroului secției de votare, reprezentanții concurenților electorali și a persoanelor autorizate să asiste la operațiunile electorale.

(2) În buletinul de vot alegătorul trasează 2 linii sub formă de cruce în interiorul cercului unui singur patruleter din buletinul de vot, ceea ce înseamnă că a votat pentru concurentul electoral corespunzător. Cercurile din celelalte patruletere trebuie să rămână curate.

(3) Se interzice scoaterea din localul secției de votare a buletinului eliberat pentru vot.

(4) Un alegător poate vota numai pentru un singur concurent electoral.

(5) Dacă alegătorul a deteriorat din greșală buletinul, la cererea lui, biroul electoral al secției de votare anulează acest buletin și îi eliberează imediat, o singură dată, un nou buletin de vot. Acest caz va fi menționat în procesul-verbal cu privire la votare și în lista electorală.

Articolul 62. Asigurarea securității procesului de votare

(1) În ziua alegerilor, la ora 07.00, președintele biroului electoral al secției de votare, în prezența a cel puțin jumătate din membrii biroului, verifică urnele de vot, le sigilează, verifică existența listelor electorale, buletinelor de vot, ștampilelor și declară votarea deschisă. întocmește un proces-verbal în două exemplare. Președintele invită să urmărească acțiunile sale alți membri a biroului, persoanele împuternicite să asiste la procedurile electorale, precum și alegătorii, prezenți la momentul deschiderii sectorului de votare.

(2) Buletinele de vot se păstrează într-un loc sigur din interiorul secției de votare, în pachete legate a câte 100 de bucăți, și se distribuie de către președintele biroului electoral al secției de votare, membrilor biroului pentru a fi eliberate alegătorilor în măsura necesității.

(3) Buletinele de vot repartizate alegătorilor trebuie să aibă aplicată pe verso ștampila de control a secției de votare. Ștampila pe buletinul de vot este aplicată de către membrii biroului electoral cu puțin timp înainte de repartizarea buletinelor către alegători.

(4) Membrii biroului electoral al secției de votare, reprezentanții concurenților electorali și persoanele autorizate să asiste la operațiunile electorale sînt obligați să poarte ecusoane de identitate vizibile. Persoanelor care intră în localul secțiilor de votare li se interzice să poarte și să arate ecusoane, insigne sau alte însemne de agitație electorală.

(5) În cazul în care alegătorul, din motive de sănătate sau din alte motive temeinice, nu poate veni în localul de votare, biroul electoral al secției de votare desemnează, la cererea scrisă a acestuia, cel puțin 2 membri ai biroului care se deplasează cu o urnă de vot mobilă și cu materialul necesar votării la locul unde se află alegătorul pentru ca acesta să voteze. În lista electorală în dreptul numelui persoanei respective se face mențiunea „Votat la locul de trai”.

(6) Persoanele deținute pe baza unui mandat de arest pînă la pronunțarea sentinței judecătorești, persoanele condamnate la închisoare (privațiune de libertate) a căror sentință nu este definitivă, precum și persoanele aflate în arest pentru comiterea încălcărilor, votează în conformitate cu prevederile al.(5).

(7) În cazul în care președintele biroului electoral al secției de votare autorizează scoaterea din localul secției de votare a unei urne de vot mobile, faptul acesta, este adus la

cunoștința reprezentanților concurenților electorali și a persoanelor autorizate să asiste la operațiile electorale, oferindu-li-se acestora posibilitatea de a însoți urna de vot mobilă cu folosirea, în caz de necesitate, a mijloacelor de transport de folosință proprie.

(8) Răspunderea pentru asigurarea în ziua alegerilor a ordinii în localul de votare și pe teritoriul din preajmă, în rază de 100 de metri de la localul votării, o poartă președintele biroului electoral al secției de votare. Deciziile luate în acest scop sînt executorii pentru toți.

(9) Nici o altă persoană nu poate rămîne în incinta secției de votare mai mult timp decît este necesar pentru votare, cu excepția membrilor biroului electoral, candidaților electorali și membrilor-reprezentanți sau împuterniciți ai acestora.

(10) Este strict interzis a intra în localul de votare cu arme de foc sau cu arme albe. Reprezentantul forțelor de ordine poate intra în secția de votare numai în cazul cînd este invitat de președintele biroului electoral să ajute la restabilirea ordinii de drept.

Capitolul 12 NUMĂRAREA VOTURILOR ȘI TOTALIZAREA REZULTATELOR ALEGERILOR

Articolul 63. Numărarea și totalizarea voturilor de către biroul electoral al secției de votare

(1) După expirarea timpului rezervat votării, președintele biroului electoral al secției de votare anunță încheierea votării și dispune închiderea secției de votare. Biroul electoral al secției de votare începe numărarea voturilor.

(2) Înainte de a se deschide urnele de vot, toate buletinele de vot rămase neutilizate se numără și se anulează de către biroul electoral al secției de votare, aplicîndu-se pe ele ștampila cu mențiunea "Anulat", apoi se leagă separat și se sigilează.

(3) După verificarea sigiliilor de pe urnele de vot, președintele biroului electoral al secției de votare, în prezența membrilor biroului și a persoanelor autorizate să asiste la operațiile electorale, deschide urnele. Mai întîi se deschid urnele de vot mobile, se numără buletinele din ele, apoi se deschid celelalte urne.

(4) Secția de votare se asigură cu mese suficiente pentru ca toate buletinele extrase din urne să se numere într-un singur loc, în văzul tuturor membrilor biroului electoral al secției de votare și al celor prezenți. Pe mesele destinate numărării voturilor se aranjează fanioanele cu denumirea sau numele concurenților electorali.

(5) Înainte de numărarea voturilor obținute de concurenții electorali, biroul electoral al secției de votare stabilește numărul buletinelor de vot scoase din urnele de vot, precum și numărul alegătorilor, cărora le-au fost eliberate buletinele de vot, pe baza numărului de alegători din listele electorale și din listele suplimentare în dreptul numelui cărora figurează semnături.

(6) Buletinele din urnele de vot mobile se numără mai întîi separat, se confruntă cu numărul de buletine ce au fost eliberate în acest scop, apoi se adună la celelalte buletine pentru a număra voturile obținute de concurenții electorali.

(7) Conform unei proceduri stabilite de către biroul electoral al secției de votare ori dispuse de către Comisia Electorală Centrală, membrii biroului electoral al secției de votare deschid buletinele de vot și determină pentru care concurent electoral s-a votat. Buletinele cu voturile exprimate pentru fiecare concurent electoral se numără și se leagă separat, iar rezultatele numărării, odată stabilite, se consemnează într-un formular special pentru numărarea voturilor.

(8) Înainte de a înscrie în procesul-verbal numărul de voturi obținute de concurenții electorali, reprezentanții concurenților electorali și persoanelor autorizate să asiste la operațiile electorale li se dă posibilitatea de a verifica datele din formularul special pentru numărarea voturilor.

(9) Biroul electoral al secției de votare include buletinele nevalabile în numărul total de voturi valabil exprimate.

(10) Din momentul închiderii secției de votare, biroul electoral al secției de votare rămîne în ședință pe parcursul numărării voturilor și întocmirii proceselor-verbale și a raportului biroului electoral. Membrii biroului electoral al secției de votare rămîn la secția de votare și participă la operațiile electorale, cu excepția cazurilor de incapacitate fizică sau altor circumstanțe extraordinare.

Articolul 64. Buletinele de vot nevalabile

(1) Se declară nevalabile buletinele:

- a) pe care lipsește ștampila de control al biroului electoral;
- b) de alt model decît cel stabilit;
- c) în care mai multe cercuri au fost marcate cu semnul de cruce;
- d) în care nu a fost marcat cu cruce nici un cerc;
- e) în care alegătorii au înscris denumiri sau nume suplimentare ale concurenților electorali;
- f) care au fost deformatе sau mîzgălite astfel încît nu este clară opțiunea alegătorului.

(2) Buletinul de vot nu poate fi declarat nevalabil doar din cauza că alegătorul nu a trasat liniile sub formă de cruce într-un singur cerc sau linii nedrepte, în cazul cînd opțiunea alegătorului este clară.

(3) Înainte de a declara un buletin de vot ca nevalabil președintele biroului electoral al secției de votare oferă tuturor membrilor biroului și persoanelor autorizate să asiste la operațiile electorale posibilitatea de a examina buletinul de vot care urmează a fi declarat nevalabil.

(4) Dacă membrii biroului electoral al secției de votare au îndoieli în privința valabilității buletinului de vot, problema se soluționează prin vot, iar rezultatul votării se consemnează în procesul-verbal al ședinței biroului.

Articolul 65. Procesul-verbal și raportul biroului electoral al secției de votare

(1) Biroul electoral al secției de votare întocmește un proces-verbal, în două exemplare, care cuprinde:

- a) numărul de alegători incluși în listele electorale;
- b) numărul de alegători incluși în listele suplimentare;
- c) numărul de alegători care au primit buletine de vot;
- d) numărul de alegători care au participat la votare;
- e) numărul buletinelor de vot declarate nevalabile;
- g) numărul total de voturi valabil exprimate;
- h) numărul de voturi valabil exprimate, pentru fiecare concurent electoral;
- i) numărul buletinelor de vot primite de biroul electoral al secției de votare;
- j) numărul buletinelor de vot neutilizate și anulate.

(2) Modelul procesului-verbal este stabilit de Comisia Electorală Centrală. Consiliul electoral de circumscripție asigură birourile electorale ale secțiilor de votare cu cantitatea necesară de procese-verbale.

(3) Rezultatul numărării voturilor se examinează în ședința biroului electoral al secției de votare și se consemnează într-un proces-verbal care se semnează de președinte, vicepreședinte, secretar și ceilalți membri ai biroului. Absența semnăturii unor membri ai biroului electoral al secției de votare nu influențează asupra valabilității procesului-verbal. Motivele absenței semnăturilor se menționează în raportul biroului.

(4) Procesul-verbal privind rezultatele votării se întocmește în 2 exemplare, unul dintre care se păstrează se păstrează la biroul electoral al secției de votare, iar alt exemplar se prezintă consiliului electoral de circumscripție. La necesitate, președintele biroului electoral al secției de votare permite membrilor biroului electoral, membrilor-reprezentanți ai candidaților electorali și persoanelor, împuternicite să asiste la operațiile electorale să ia o copie a procesului-verbal din contul acestora. Copia se autentifică prin ștampila biroului electoral.

(5) Președintele biroului electoral al secției de votare pregătește raportul biroului pe baza evidenței ținute în scris a activităților desfășurate de birou în perioada electorală. Raportul

va conține o expunere succintă a cererilor și contestațiilor privitoare la acțiunile biroului electoral al secției de votare și a hotărârilor adoptate de birou în baza acestora. Președintele semnează raportul și oferă celorlalți membri ai biroului posibilitatea de a-și expune în scris comentariile și completările la raport și de a-l semna. Cererile și contestațiile se vor anexa la raport.

(6) Președintele biroului electoral al secției de votare predă consiliului electoral de circumscripție cât de curând posibil, dar nu mai târziu de 18 ore după anunțarea închiderii secțiilor de votare, buletinele cu voturile valabil exprimate pentru fiecare concurent electoral aparte, procesul-verbal, raportul, buletinele nevalabile, anulate sau contestate, cererile și contestațiile, toate fiind sigilate într-o cutie (pachet). Transportarea cutiei (pachetului) sigilate va fi însoțită de paza poliției, de președinte și de cel puțin doi membri ai biroului electoral al secției de votare.

(7) Ștampilele biroului electoral al secției de votare se închid într-o cutie (pachet) sigilată, care se păstrează la secția de votare. După încheierea alegerilor, ștampilele se remit consiliilor electorale de circumscripție.

(pct.e, al.(1) art.65 a fost completat prin legea nr.43-XLIII/I din 09.06.1999)

Articolul 66. Totalizarea rezultatelor votării de către consiliul electoral de circumscripție

(1) După primirea proceselor-verbale și raporturilor birourilor electorale ale secțiilor de votare în care sînt indicate rezultatele numărării voturilor din secțiile de votare, consiliul electoral de circumscripție stabilește mai întîi numărul de alegători care au participat la alegeri și comunică imediat această cifră Comisiei Electorale Centrale.

(2) În baza proceselor-verbale ale birourilor electorale ale secțiilor de votare, consiliul electoral de circumscripție stabilește pe întreaga circumscripție:

- a) numărul de alegători incluși în listele electorale;
- b) numărul de alegători incluși în listele suplimentare;
- c) numărul de alegători care au primit buletine de vot;
- d) numărul de alegători care au participat la votare;
- e) numărul buletinelor de vot declarate nevalabile;
- f) numărul total de voturi valabil exprimate;
- g) numărul de voturi valabil exprimate pentru fiecare concurent electoral;
- h) numărul buletinelor de vot primite de consiliul electoral de circumscripție;
- i) numărul de buletine neutilizate și anulate.

(3) Consiliul electoral de circumscripție consemnează rezultatele totalizării voturilor pe întreaga circumscripție într-un proces-verbal, semnat de toți membrii consiliului, care au posibilitatea să facă comentarii în scris la procesul-verbal.

(4) Consiliul electoral de circumscripție prezintă procesul-verbal cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor pe circumscripție Comisiei Electorale Centrale în termen de cel târziu 48 de ore după închiderea secțiilor de votare.

(pct.e, al.(2) art.66 a fost completat prin legea nr.43-XLIII/I din 09.06.1999)

Articolul 67. Totalizarea rezultatelor alegerilor de către Comisia Electorală Centrală

(1) Comisia Electorală Centrală în baza actelor prezentate de către consiliile electorale de circumscripție, întocmește, în termen de 5 zile, un proces-verbal care conține:

- a) numărul de alegători incluși în listele electorale;
- b) numărul de alegători incluși în listele suplimentare;
- c) numărul de alegători care au primit buletine de vot;
- d) numărul de alegători care au participat la votare;
- e) numărul buletinelor de vot declarate nevalabile;
- f) numărul total de voturi valabil exprimate;
- g) numărul de voturi valabil exprimate pentru fiecare concurent electoral;
- h) numele, prenumele și patronimicul Guvernatorului Găgăuziei ales.

(2) Comisia Electorală Centrală consemnează rezultatele totalizării voturilor în Găgăuzia într-un proces-verbal, care se semnează de membrii comisiei, și întocmește un raport cu privire la rezultatele alegerilor.

(3) Actele prevăzute în alineatul (2) se prezintă către Curtea de Apel pentru confirmarea rezultatelor alegerilor și alegerii unui candidat.

(pct.e, al.(1) art.67 a fost completat prin legea nr.43-XLIII/I din 09.06.1999)

Articolul 68. Alegerea Guvernatorului Găgăuziei

Candidatul la funcția de Guvernator al Găgăuziei se consideră ales, dacă acesta a întrunit mai multe de jumătate din voturile valabile a alegătorilor, care au participat la alegeri.

Articolul 69. Turul doi al alegerilor. Prevederi speciale

(1) În cazul în care nici unul dintre candidații la funcția de Guvernator al Găgăuziei nu a întrunit în primul tur mai mult de jumătate de voturi valabile ale alegătorilor care au participat la votare, este desfășurat al doilea tur al alegerilor cu participarea primelor 2 candidaturi, stabilite în ordinea voturilor obținute în primul tur.

(2) Dacă în primul tur al alegerilor doi candidați au obținut un număr egal de voturi, obținând locul doi, aceștia urmează să decidă între ei, cine va merge în cel de-al doilea tur. În cazul în care concurenții electorali nu ajung la o înțelegere, problema este soluționată prin tragerea la sorți.

(3) În cazul în care concurenții electorali, care participă în turul doi al alegerilor, au obținut un număr egal de voturi în primul tur, ordinea includerii numelor acestora în buletinele de vot se stabilește prin tragerea la sorți.

(4) Turul doi al alegerilor se desfășoară peste două săptămâni după desfășurarea primului tur al alegerilor cu respectarea prevederilor prezentei legi. Comunicarea despre desfășurarea turului al doilea este făcută publică de către Comisia Electorală Centrală în termen de 24 ore de la data numirii zilei alegerilor.

(5) Candidatul ales este cel care a acumulat majoritatea voturilor din turul al doilea de scrutin.

(6) În cazul în care ambii candidați au acumulat un număr egal de voturi, candidatul ales va fi cel pentru care a votat un număr mai mare de alegători în primul tur.

(7) În cazul în care un candidat își retrage candidatura, concurentul rămas este declarat ales, dacă acesta a întrunit nu mai puțin de jumătate din voturile alegătorilor, care au participat la votare.

Articolul 70. Totalizarea rezultatelor alegerilor

În cazul în care se constată că unul din concurenți a acumulat nu mai puțin de jumătate din voturile alegătorilor, care au participat la votare, Comisia Electorală Centrală declară valabilitatea alegerilor și a candidatului ales.

Articolul 71. Confirmarea și publicarea rezultatelor alegerilor Guvernatorului Găgăuziei

(1) Comisia Electorală Centrală în termen de 3 zile după semnarea procesului-verbal al totalizării rezultatelor alegerilor prezintă în Curtea de Apel un raportul privind rezultatele alegerilor.

(2) Curtea de Apel examinează în ședință deschisă raportul prezentat de Comisia Electorală Centrală și emite o hotărâre privind confirmarea rezultatelor alegerilor.

(3) Curtea de Apel face publică hotărârea cu privire la rezultatele alegerilor printr-un comunicat special în termen de 10 zile de la primirea raportului Comisiei Electorale Centrale.

(art.71 modificat prin legea nr.49- XIX/III din 08.06.2006)

Articolul 72. Recunoașterea atribuțiilor Guvernatorului Găgăuziei

Curtea de Apel prin hotărârea sa confirmă rezultatele alegerilor și alegerea unuia dintre candidați. Hotărârea urmează a fi publicată imediat.

(art.72 modificat prin legea nr.49- XIX/III din 08.06.2006)

Articolul 73. Depunerea jurământului

Candidatul, alegerea căruia a fost recunoscută valabilă de către Curtea de Apel în termen prevăzut de al.2 al art.64 al Codului (Уложение), depune în fața Adunării Populare și Curții de Apel următorul jurământ:

„Jur solemn să servesc poporului Găgăuziei, să respect și să protejezi drepturile și libertățile omului și cetățeanului, să respect cu strictețe Constituția Republicii Moldova, Codul și legile Găgăuziei, să îndeplinesc conștiincios obligațiunile înalte de Guvernator al Găgăuziei, care mi-au fost încredințate”.

(2) Din ziua depunerii jurământului Guvernatorul Găgăuziei începe de facto să-și îndeplinească atribuțiile sale.

(art.73 modificat prin legea nr.49- XIX/III din 08.06.2006)

Articolul 74. Declararea rezultatelor preliminare

(1) Înainte de a obține rezultatele votării din toate consiliile și birourile electorale ierarhic inferioare, Comisia Electorală Centrală aduce periodic la cunoștință publică rezultatele preliminare cât mai curînd posibil după primirea lor.

(2) După obținerea rezultatelor votării din toate consiliile și birourile ierarhic inferioare, Comisia Electorală Centrală aduce la cunoștință publică cât mai curînd posibil rezultatele generale ale alegerilor dacă contestațiile prezentate Comisei sau instanței de judecată nu afectează rezultatele alegerilor.

(3) Responsabilă de totalizarea rezultatelor finale ale alegerilor Guvernatorului Găgăuziei este Comisia Electorală Centrală

Articolul 75. Păstrarea actelor electorale

(1) Documentele electorale se păstrează la Comisia Electorală Centrală.

(2) După încheierea perioadei electorale, consiliile electorale de circumscripție dispun de documentele și materialele electorale în felul următor:

a) se remit Comisiei Electorale Centrale - listele de candidați, buletinele de vot anulate, nevalabile și contestate, procesele-verbale, primite de consiliile electorale de circumscripție de la birourile electorale ale secțiilor de votare;

b) buletinele valabile ale birourilor electorale ale secțiilor de votare sînt transmise instanțelor de judecată din raza amplasării secției de votare;

c) ștampilele birourilor electorale ale secțiilor de votare și a consiliilor electorale de circumscripție, precum și alte materiale sînt transmise Comisiei Electorale Centrale.

(3) Comisia Electorală Centrală emite un regulament privind accesul la documentele indicate în prezentul articol în scopul cercetărilor istorice, cercetărilor în domeniul organizării și desfășurării alegerilor, studierii practicii electorale și în alte scopuri justificate.

Capitolul 13

**MONITORIZAREA ALEGERILOR ȘI REFLECTAREA LOR
ÎN MIJLOACELE DE INFORMARE ÎN MASĂ****Articolul 76. Observatorii**

(1) La cererea concurenților electorali, consiliul electoral de circumscripție acreditează nu mai mult de 2 observatori pentru monitorizarea alegerilor în secțiile de votare. Persoanele de încredere ale candidaților, de asemenea, pot fi acreditate ca observatori. Dacă consiliul electoral de circumscripție respinge candidatura propusă pentru acreditare de către concurentul electoral conform prezentului alineat, el va aduce la cunoștința acestuia motivele deciziei sale.

(2) Prin hotărîrea Comisiei Electorale Centrale pe lângă consiliile electorale de circumscripție se acreditează observatori din partea asociațiilor obștești calificate din Republica Moldova, considerîndu-se calificate asociațiile obștești ce se ocupă, conform statutului lor, de

apărarea drepturilor omului sau a valorilor democratice, care au fost recunoscute de către Comisia Electorală Centrală capabile să exercite funcții civice în timpul alegerilor.

(3) Observatorii acreditați au dreptul să asiste la toate operațiunile electorale, fără a interveni în procesul electoral sau în alte operațiuni electorale, realizate de consiliile electorale a birourilor electorale și să informeze președintele consiliului sau biroului electoral despre neregulile observate. Observatorii au dreptul să solicite prezentarea copiilor documentelor electorale, realizarea cărora este efectuată din contul lor personal.

Articolul 77. Reflectarea alegerilor în mijloacele de informare în masă

Mijloacele de informare în masă reflectă desfășurarea alegerilor în perioada electorală în conformitate cu regulamentul adoptat în acest sens de către Comisia Electorală Centrală.

Reprezentanții mass-media beneficiază de aceleași drepturi ca și observatorii acreditați.

În ziua alegerilor pînă la închiderea secțiilor de votare este interzisă plasarea în mijloacele de informare în masă a informației și materialelor, inclusiv a interviurilor cu alegătorii, privind numărul de voturi acumulate de concurenții electorali și șansele acestora.

Înainte cu 2 zile și în ziua alegerilor mijloacele de informare în masă nu au dreptul să facă publice rezultatele sondajelor sociologice, realizate printre alegători sau după modelul reprezentativ, care ar indica asupra eventualelor rezultate ale alegerilor.

Capitolul 14

PROCEDURILE JUDICIARE

Secțiunea 1

Contestațiile privind organizarea și desfășurarea alegerilor

Articolul 78. Contestațiile

(1) Alegătorii și concurenții electorali pot contesta acțiunile și hotărârile consiliilor și birourilor electorale în organele electorale superioare și instanțele de judecată.

(2) Contestația va conține descrierea motivelor depunerii acesteia și probele încălcării. Contestația se semnează de persoană cu indicarea datelor celui care depune contestația.

Articolul 79. Depunerea contestațiilor

(1) Contestația se depune într-un termen cît mai scurt de la stabilirea încălcării.

(2) Contestația privind acțiunile și hotărârile birourilor electorale ale secțiilor de votare și consiliilor electorale de circumscripție se depune în instanța de judecată, din raza dislocării biroului sau consiliului corespunzător.

(3) Contestațiile privind acțiunile și hotărârile Comisiei Electorale Centrale se depun la Curtea de Apel.

Articolul 80. Examinarea contestațiilor

(1) Contestațiile privind acțiunile și hotărârile Comisiei Electorale Centrale în perioada electorală se examinează în termen de 5 zile calendaristice de la depunere, dar nu mai tîrziu de ziua alegerilor.

(2) Contestațiile privind acțiunile și hotărârile consiliilor electorale de circumscripție și birourilor electorale ale secțiilor de votare se examinează în termen de 3 zile calendaristice de la depunere, dar nu mai tîrziu de ziua alegerilor.

(3) Contestațiile depuse în perioada electorală se examinează de instanțele de judecată în termen restrîns. Contestațiile depuse în ziua alegerilor se examinează imediat, în aceeași zi.

(4) Programul instanțelor de judecată se organizează în așa fel încît contestațiile să poată fi depuse și examinate fără întîrziere.

(5) Contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Legii contenciosului administrativ.

Articolul 81. Hotărârile instanțelor de judecată cu privire la contestații

(1) Hotărârile instanțelor de judecată cu privire la contestații pot fi atacate în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă.

(2) Hotărârea instanței de judecată este definitivă și executorie din momentul pronunțării.

Secțiunea 2

Răspunderea pentru încălcarea legislației electorale**Articolul 82.** Răspunderea juridică

Persoanele care prin violență, înșelăciune, amenințare, fraudă sau prin oricare mod încalcă libera exercitare a drepturilor electorale ale cetățenilor, răspîndesc date eronate despre concurenții electorali, comit alte acțiuni, care atentează la onoarea și demnitatea candidaților, desfășoară agitație electorală în ziua alegerilor, împiedică activitatea consiliilor și birourilor electorale sau procesul de votare din secțiile de votare, poartă răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 83. Răspunderea penală

(1) Se consideră infracțiuni, pentru care se aplică pedeapsă penală, în conformitate cu prevederile Codului penal, următoarele acțiuni:

- a) împiedicarea prin orice mijloace a exercitării libere a dreptului de vot și de a fi ales, aceeași faptă însoțită de cauzarea leziunilor corporale grave sau de periclitarea vieții oamenilor;
- b) falsificarea prin orice mijloace a rezultatelor votării;
- c) deschiderea urnelor de vot înainte de termenul stabilit prin lege pentru încheierea votării;
- d) atacarea localurilor secțiilor de votare, sustragerea urnelor de vot sau a documentelor electorale.

(2) Cauzele penale privind infracțiunile prevăzute la alin.(1) se examinează de organele procuraturii.

(3) Președinții organelor electorale și alte persoane cu funcții de răspundere sînt obligate să informeze imediat organele procuraturii despre acțiunile care, după opinia lor, conțin elemente constitutive ale infracțiunilor, legate de efectuarea alegerilor, care i-au devenit cunoscute.

Articolul 84. Răspunderea contravențională

(1) Se consideră contravenții și sînt pasibile de răspundere contravențională în conformitate cu Codul cu privire la contravențiile administrative, dacă în conformitate cu legislația și articolul 83 a prezentei legi nu sînt considerate infracțiuni, următoarele acțiuni:

- a) Nefurnizarea de către persoanele oficiale a datelor și a materialelor necesare comisiilor electorale, precum și neîndeplinirea hotărîrilor acestora;
- b) Distrugerea, murdărirea, deteriorarea prin orice alt mod a listelor electorale și afișajului electoral;
- c) Organizarea de către factori de decizie a adunărilor electorale cu vînzarea și consumarea băuturilor alcoolice și neluarea de măsuri pentru desfășurarea normală a adunărilor respective;
- d) Înscrierea cu bună știință în listele electoral a persoanelor care nu au drept de vot în conformitate cu legislația în vigoare, a unor persoane fictive sau înscrierea intenționată a unei persoane în mai multe liste, precum și refuzul nejustificat de a înregistra și soluționa contestațiile privind operațiunile electorale;
- e) acceptarea persoanei de a fi înscrisă în mai multe liste de candidați;
- f) Needucerea la cunoștință publică de către membrii comisiilor electorale a propunerilor de înaintare a candidaților;

- h) Folosirea fondurilor venite din străinătate sau nedeclarate public;
  - i) Împiedicarea accesului în localul de votare a persoanelor investite cu acest drept;
  - j) Refuzul de a îndeplini dispozițiile președintelui comisiei electorale a secției de votare privind asigurarea ordinii în localul de votare și pe teritoriul din jurul lui;
  - k) Neînținerea nejustificată a buletinului de vot alegătorului înscris în listă sau înmănarea unei persoane a mai multor buletine decât cele prevăzute de lege;
  - l) Părăsirea nemotivată a localului de votare înainte de totalizarea rezultatelor alegerilor și desemnarea procesului-verbal de către membrii comisiei electorale a secției de votare;
  - m) Continuarea agitației electorale în ziua votării;
  - n) Scoaterea buletinului de vot înmănat pentru votare din localul secției de votare;
  - o) Falsificarea semnăturilor în listele de subscripție.
- (2) Contravențiile administrative, prevăzute de al.(1) se constată prin întocmirea proceselor-verbale de către primarii localităților, președinții organelor electorale sau de către colaboratorii de poliție, care asigură securitatea procedurilor electorale.
- (3) Procesele-verbale privind constatarea contravențiilor administrative se prezintă în instanța de judecată, în raza căreia este amplasată localitatea, în care a fost comisă contravenția.

Capitolul 15

ALEGERILE NEVALABILE ȘI NULE. ALEGERI REPETATE. ALEGERI NOI

Articolul 85. Alegeri nule

Alegerile sînt declarate nule, dacă Curtea de Apel stabilește că în procesul alegerilor sau la numărarea voturilor au fost comise încălcări care au influențat rezultatele votării în general.

(art.85 modificat prin legea Găgăuziei nr.49-XIX/III din 08.06.2006)

Articolul 86. Alegeri nevalabile

Comisia Electorală Centrală consideră alegerile nevalabile dacă la primul tur de scrutin au participat mai de jumătate, iar în turul doi mai puțin de 1/3 din numărul de persoane înscrise în listele electorale.

Articolul 87. Alegeri repetate

(1) Dacă alegerile au fost declarate nevalabile sau nule sînt organizate alegeri repetate.

(2) Comisia Electorală Centrală organizează în termen de 2 săptămîni de la declararea alegerilor nule sau nevalabile alegeri repetate în baza acelorași liste electorale, pentru aceleași candidaturi și cu aceleași consilii și birouri electorale.

(3) Concurenții electorali vinovați de fraude care au determinat rezultatele alegerilor sînt excluși de la participarea în alegeri, iar consiliile și birourile electorale care au comis asemenea încălcări se înlocuiesc.

(4) Este considerat ales la funcția de Guvernator al Găgăuziei candidatul care a acumulat mai mult de jumătate din voturile valabile ale alegătorilor care au participat la alegeri.

(5) Votarea repetată se consideră valabilă dacă la ea a participat nu mai puțin de 1/3 din alegătorii incluși în listă. În cazul desfășurării alegerilor repetate după cel de-al doilea tur de scrutin se aplică prevederile articolului 69 al prezentei legi.

(al.(4), al.(5), al.(6) art.87 sînt completate prin legea nr.43-XLIII/I din 09.06.1999)

Articolul 88. Alegerile noi

(1) Alegeri noi sînt organizate în următoarele cazuri:

- a) dacă votarea repetată este declarată nevalabilă sau nulă;
- b) dacă la votarea a participat un singur candidat sau au participat doi candidați și nici unul din ei nu a întrunit mai puțin de jumătate din voturile persoanelor, care au participat la alegeri;

c) dacă în turul doi de scrutin nu a fost ales Guvernatorul Găgăuziei.

(2) Alegerile noi sînt numite de Adunarea Populară a Găgăuziei.

(3) Alegerile noi sînt desfășurate în termen de 60 de zile de la data ultimelor următoare sau repetate alegeri, în cadrul cărora nu a fost ales Guvernatorul Găgăuziei, în conformitate cu prevederile prezentei legi.

(al. (3) art.88 modificat prin legea nr.49-XIX/III din 08.06.2006)

SECȚIUNEA III DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 89. Intrarea în vigoare

Prezenta lege intră în vigoare în ziua publicării.

Articolul 90. Dispoziții tranzitorii

După intrarea în vigoare a prezentei legi:

(1) Executivul Găgăuziei urmează să:

a) asigure Comisia Electorală Centrală cu încăperi, surse necesare financiare și tehnico-materiale;

b) să prevadă în proiectul legii cu privire la bugetul Găgăuziei pentru anul electoral cheltuielile de activitate a Comisiei Electorale Centrale, organizare și desfășurarea a alegerilor.

(2) Calculul tuturor termenelor cu privire la desfășurarea alegerilor Guvernatorului (Bașcanului) Găgăuziei începe cu ziua numirii datei alegerilor.

(3) Comisia Electorală Centrală urmează:

a) să prezinte Executivului Găgăuziei devizul de cheltuieli, necesare desfășurării activității sale și organizării alegerilor;

b) după constituire să exercite atribuțiile, prevăzute de prezenta lege.

(4) Nu se admite constituirea și funcționarea organelor electorale care nu sînt prevăzute de prezenta lege.

Guvernatorul (Bașcanul)
Găgăuziei (Gagauz Yeri)

G.D.Tabunșic

Or.Comrat, 11 septembrie 1998
Nr.32-XXXIII/I